

GÖMÖR-KISHONT

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Előfizetési ár: { Egész évre . . . 6 frt - kr
Fél évre . . . 3 " - "
Negyed évre . . . 1 " 50 "

Közsegek és néptanítók egész évi előfizetésénél 2 frt árlengedésben részesítettek.

Az előfizetési pénzek, valamint a hirdetésért járó díjak a kiadóhivatalhoz, Stefanovics József könyvnyomdájába küldendők.

Szerkesztői iroda:
STEFANOVICS JÓZSEF könyvnyomdájában.

Ide küldendők minden a „Gömör-Kishont” szellemi részének szánt kéziratok és levelezések.

Megjelenik hetenként egyszer:
Vasárnap.

Egyes szám ára 12 kr.

HIRDETÉSEKET

felvesz helyben a kiadóhivatal, eszterházyi utca Kalla Mihály úr házában. — Budapest, GOLDBERGER A. V. hirdetés irodája Szerviztér 3. sz. — Bécsben, SCHALEK H. I. Wollzeile 12.

Egy négyhasábos petitors hirdetés díja . . . 5 kr
Nyitólter soronként . . . 15 "

A veres kereszt.

A királyné védelme alatt álló „Veres kereszt” országos segélyező négyesület minden irányú emberbaráti és közhasznú tevékenységre, különösen pedig azon főcélra alakult, hogy a háboruban megsebzett, vagy megbetegedett harcosokat ápolja és segítse, a mennyiben ez női tevékenység köréhez tartozik.

Bármily indulattal viseltessünk is hadügyi szervezetünk iránt, az egyesülettől rokonszenvünket elvonni nem szabad. Az örök béke úgy látszik örök óhajta marad, az örök harcz lesz az örök igazság a földön. Smig háború lesz, lesz hadkötelezettség. Az erőszak pedig keblünkről szakasztja le a katonát, a ki harcolni megy, a ki megsebesül, vagy meghal a csatatéren és itt hagyja a nyomorult árva és síró özvegyet. Százszáz mennek egy-egy óriási harczba s százszáz talál a gyilkos golyó. Háboruk intézői, üdvös béke ellenségei gondoskodnak arról, hogy minden katonának jusson száz meg száz is azokból a gyilkos golyókból, de nem tud kellőképp arról is gondoskodni, hogy a kit a golyó megsebesít, a ki tehetetlen önmagával és kedveseivel, mindenkinek jusson aztán barátságos fedél, puha ág, sebkötő, tépés, tiszta ruha erősítő leves és ápoló gyöngéd kéz. Népek uralkodói, ország törvényei megparancsolják az agg szülőt gyámoló fiúnak, családot tartó férjnek, szerető testvérnek, hogy ha nem tartja leszőgezve tehetetlen betegség vagy béna öreg kor, élte virágjában hagyja el otthonát mikor megfűjék a harci riadót, menjen harcolni, ha kell meghalni, mert az polgári kötelesség. De népek uralkodói, ország törvényei nem parancsolják meg azt is, hogy a ki a háború után özvegyen, árva, tehetetlen

nül marad, a közül egy se legyen éhező, segélytelen koldus.

Magas államnak magasabb gondjai vannak, semhogy mindenkiről gondoskodhassék. És a harcz után elszaporodik a jajszó. Sebesültek óriás tömegét nem képesek ellátni a kórházak; koldusok ezrei kiáltanak a könyörület után, a kiket bénán, éhesen, rongyosan hagyott a polgári kötelesség gyakorlása. Oh pedig borzasztó valóság ez! De e borzasztó valót a részvét áldott keze örökké enyhíteni óhajtott. A részvét apostolai pedig a nők. Nőknek legszentebb hivatása a fájdalom enyhítése, szenvedők vigasztalása, gyöngék ápolása. E célra alakult a „Veres kereszt” a koronás királyné védnöksége alatt. S hogy országos nevének megfelelően felhívást intézett az ország minden törvényhatóságához fiók egyletek alakulása végett.

A haza női felfogták hivatásukat s egymástán alakultak s alakulnak a fiók egyletek, úgy hogy nincs tán megye, ahol a részvét e szent ügyének zászlója ne lobogna már.

Csak Gömör megye női hallgatnak. Pedig Gömör megye női mindig első voltak a honleányi és emberbaráti erények gyakorlatában! Most pedig még senkinek sem jutott eszébe hogy jöhet idő, mikor saját gyermekének, vagy egyéb kedvesének fog tán jól esni az emberbaráti részvét, mit a „Veres kereszt” egylet fog nyújtani. Pedig most is ott vannak Gömör megye fiai Novi-Bazár barátságatlan sziklafalai közt, durva népnek ellenséges országában; s ki tudja rövid időn mi nem fog történni!

Oh Gömör megye női! Gyujtsátok meg szívetekben a részvét lámpáját, ne maradjatok sötétben a közvélemény előtt, gyűlje-

tek együvé, tegyetek valamit a szent ügy érdekében, nehogy majd saját megsebesült kedveseitek keserű szemrehányását megér demeljétek.

Egy divatos társadalmi betegség.

A XIX század a felvilágosodás századának van kikiáltva: és mégis lépten-nyomon abba útköz ellenmondásokra akadunk, melyek e századra, e korra a műveltség, barbárság bélyegét ütik.

Avagy tekintsük e kor divatos betegségét, a mai társadalom semmi módon nem menthető bűnét: a párbajt, mely ma inkább, mint valaha nemzetirtó démon gyanánt dül a becsület alatt! A párbajozás a kor műveltségének, előítéletek, tehetetlenségének legszembeszökőbb bizonyító eszköze; mely Afrika sivatagjainak ősi vadságukban élő kafferjeitől, vérengző falkáitól nagyon kevéssel különböztet meg. És ami csodálatos vnnak, eszes fők, kik e közbátorságot veszélyeztető bűnt, mentetik annak jogosultságát defendálják, míg ugyanazon egyes fők (!) folyvást pengetik a halálbüntetéseket eltörleszt. Tehát a legnagyobb gonosz tevőt is igyekeznek megmenteni az akasztófától a párbajozók — talán derék emberek — bűnyűgyében pedig okvetlen vértételtet óhajtnak hozni. Hol itt a józan egyetértés? Nem a legvastagabb ellenmondás, ez? . . . de keressünk más alapokat. —

A párbajt minden művelt ember kineveti, — mert midőn ezt teszi, öntudatosan, higadtan gondolkodik, itél, következtet, midőn ugyanaz a művelt ember a kihívást elfogadja — oktanul, legvastagabb tévely által elfogulva — rossz meggyőződést követ, ki vad felhevülése pillanatában nem tudja, mit eszelepszik. Ekkor a legdurvább szenvedélynek rabja, egészséges emberi esztől megfosztott.

Vannak mások, kik annak jogosultságát minden tekintetben védik. Ezek azon ostoba profétákhoz hasonlítanak, kik tévtanokat, képtelenségeket állítanak föl, azok ellen irányított bizonyítékokat nem képesek felfogni; nem, mert eszköz már természetlő ferde irányt vet semmit nem tekintenek helyes szempontból. Eltelve büszkeség önhittséggel — okos szóra nem hallgatnak, tévelyekkel megrakott eszükben kívül más vezető nem követnek. Hagyjuk ez ellenmondásokkal táplálkozó hamis isteneket, — kik tévely-

A kis Tercsi pedig örült, elkezdett nevetni, az édes apja térdén lovagolt.

Csak beszélni tudna, sóhajtott az édes anya.

— A jóságos Isten nagyon meglátogott, mit vétettem ellened? de nem . . . nem zúgolodom jó atyám mert a mi történni, az mind a te akaratod — mondá a szegény napszámos.

Egy óra csevegéseig, oly jól elmulattak a gyár előtti pázsiton. A kis Tercsi bokráta szedte a marunka virágot, s sorba adta szagolni mindkettőjöknek. El-elszaladt, ismét előjött, játszott, örült a nagy semminek. Egyszerre rémséges hangon sirni kezd, és a fübe mutat. Oda néz az apja, anyja, de nem látnak semmit. Tercsi vadul néz körül és újra a fübe mutat.

Egy erdei gyík sütkérezik a napon, öltögeti ki három águ nyelvét. Ettől ijedt meg Tercsi.

Egy órákor selyem kendőbe kötötte az üres bögrét, és hazafelé tért magával vitte szép, néma gyermekét.

Közel van a gyártelep a városhoz. Tercsi kezét adott az apjának, előbb a gyár nagy kéményére mutatott, majd a város felé nézett. Ugy villogott a szeme, mint a kigyónak.

A szegény napszámos, még a gyár ajtajából is utának nézett, mintha fájt volna neki kedveseit haza ereszteni. Keresztet vetett magára, Istenhez fohászott, aztán újra megrakta talicskáját tarackkal és tolt maga előtt egész a „virágos völgy”-ig, itt kifordította a mélységbe, visszafordult ismét.

Ez volt az ő minden napi munkája, télen nyáron. Egyhangu munka.

ik által elvakítva bolond terveik és ábrándjaiknak engedik át magukat. Ezeknél üdvös kiábrándulást nem eredményezhetünk! —

A párbajozás a becsület, az ünnekek ékes álarcza alatt divik manapság. Furcsa becsület, melyet az igazi becsületesség gazságnak keresztel minden időben. Vagyonunkat, igazi érdekeinket, közbiztonságunkat mi van hivatva megvédeni? Nem-de a jog, a törvény? És a legdrágább kincs — a becsület — megóvására nincs jog, nincs törvény? A hazug gőg nem folyamodik ahoz, a barbár érület durva vasat tekint mentő tanúnak, — arczúl csapja a törvényt, rá tapod, hogy az ejtett mocskot vérrel mossa le! Az aztán a becsület, melyet gyilkosság ad vissza, melyről okmányt állít ki — nem a törvény, a jog embere — de a kard, az ón a farkósból! Az aztán a becsület, mely hazát, családot képes gyász állapotba vinni, mely vakérről torolja vissza a sértést! És ha az erő épen a bűnös kezében van — — — ha ez győz, ha a jog az igazzal, a becsületessel száll a sirba? . . .

Nem becsület, nem elégtétel az! Azt mondják, van oly sérelem, mit törvény elé hurcolni nem lehet, törvény a fölött ítéletet hozni nem tud — és e sérelem mégis büntetést kíván. Tehát jogos? Jogos, ha magunk bírói leszünk, egy véletlen harag, pillanatnyi okozta gúnyszó a kimondó életével büntetünk, száz szívet teszünk miatta árkvá szerencsétlenné, mikor a halálos ítélet csak égbekiáltó sulyos bűnre mondják ki. Én a párbajban győztest itélnék örök tűzre, a felé fordítanám azt a csövet, mely édent dult föl szíven taláta talán az ártatlant. Isten kísértés, ördögi sorshuzás, midőn a sátán a büntelen kezébe nyomja a fekete golyót!

A célnak arányban kell állani az eszközökkel. A megsértés mindig az erkölcsi érzésre hat, a visszatörlésnél is arra kellene hatni. Tehát eszközei erkölcsiek vagy szellemiek. A párbajnál a torolni vágyó oly cél után törekszik mely az erkölcsi szellemkörén túl esik, ez pedig annyi, mint az erőt oktan pazarolni, nem iparkodni azok után, miket az ész s az értés törvényes célokkal jelölnek ki . . . Ezért oktan, dőre a párbaj.

(Folytatjuk)

Válaszul „Ego” ur augusztusi levelére.

E lap 8-ik számában a baloghvölgyi kör szenvedő betegének érdekében egy hosszabb cikk jelent meg. A cél mindenesetre

Hétfőn este, naplementekor, egy kicsit rosszul érezte magát. Megborzongatta a hideg. Később erős láza volt.

Az embernek néha van változása, de a mint megjelen, észrevétlenül el is mulik.

Kedden már nehezebb volt, a megrakott talicska, mint máskor. Egyszer-kétszer meg is pihent, míg elérte a virágos völgyet. Alig várta az estét. Oly hosszú volt az egész nap, mint egy esztendő. Az ebédjét meg sem kóstolta.

Szerdán délután már hátszurásokat érzett, ez tartott délután mintegy hét óráig. Ezen időn túl oly különösen érezte magát. Már nem bírta maga előtt tolni a talicskát. Este meglátogatta a gyári orvos, megnézte a nyelvét, megtapogatta az ütérét, megkopogtatta a mellét, s hátához nyomta a fülét.

Recepét irt; de a fejét megcsóválta és azt mondta a szegény asszonynak: Ha Isten nem fog segíteni, én nem sighthetek. Eret is vágott jobb és balkezén, de se innen, se onnan nem jött már vér.

Csütörtökön, tizenkét óra előtt meghalt tüdőgyulladásban, felesége karjai között; sok jó embere körül állta halálos ágyát.

Nyugodtan bucsuzott el feleségétől, néma gyermekétől.

Az asszony sirt, Tercsi pedig nevetett. Ugy elsimogatta balott apjának hideg homlokát. Lefeküdt ő is hozzá, behunyt szemét, mintha ő is meg akarna halni.

Este koporsóba fektették, virasztottak mellette egész péntek reggelig. Ez már régi szokás. Délután eltemették.

(Vége követkeik.)

TÁRCZA.

Egy elpusztult család.*)

Irta:

Vidonyi József.

Tizenöt esztendeig dolgozott napszámba a gyárban, — és egy órát sem volt beteg a tizenöt év alatt. Jó keuve volt reggeltől délig, déltől késő estig, — nem látta őt szomorkodni senki.

Pedig meglátogatta a jó Isten nagyon. Volt négy gyermeke. Egyformán szeretete mind a négyet. Két fiu és két leány. Csak egy örvendett a lelke, ha sorba nézte este, a dollog után.

Két hét alatt eltemette a két fiut, és az egyik leányt.

Himlőben halt meg az első, a másodikat agyvelőgyulladás tette tönkre, a harmadikat pedig — a lánykát — a nap szurta meg.

Három tsvér egymás mellett nyugszik, egy sirban.

Az anyai szív majd meghasadt a veszteség fölött. Az apjuk azzal vigasztalta: Isten akarta, — és dolgozott tovább, tolt a talicskát maga előtt, — derült volt a homloka. Lelkét azonban bánat emészette, nem látta senki, nincs ő maga tudta.

Nincs a földön nagyobb bánat, az a leg-*) Mutatvány, szerzőnek sajtó alatt levő nevelőgyűjteményéből.

nagyobb, midőn elragadja a halál szerető kebleinkről gyermekeinket. Pusztá lesz a ház, üres lesz a szív, és a fül oly nehezen szokja meg a méla csendet. Mindig keresünk valakit, de nem találjuk fel, mert mélyen el van takarva a földben.

E fájós tudat emésztette szegény emberünk lelkét, és még valami.

Negyedik gyermeke néma volt! Hiába beszélt hozzá, az nem felelt neki. Óra hosszat elült egy helyen mozdulatlanul, és ha nevetett, az meg olyan borzasztó hangon történt, hogy az anyja, édes apja megijedtek tőle, kiesett mindkettőjöknek szemekből a köny.

Néma, de tünder szépség volt! úgy elnézte a ki látta; Megindult minden ember, ha megtudta a valót. Oly különös a természet. Szépség és némaság . . . Mily retentő elmentét!

Azért szerették mind a kettőn, hiszen úgy sem volt már többjük.

Az édes anya egyik kezére vette a „szép Tercsit”, a másikba pedig a levessel telt bögrét fogta, úgy mentek a gyárba. Ebédet vittek az édes, dolgozó apjának.

Az édes apa eleikbe jött, egész a töltésig. Előbb megölelte, aztán megcsókolta mind a kettőt.

A kis Tercsit magához vette, és elkezdett vele játszani. Beszélt hozzá, mint a gyermekhez szokás, kicsinyítő ragokkal — édes hangon. Majd térdére ültette, a szeme közé nevetett, és adott neki egy darabka kenyeret, egy kanál levest.

Madártejjel van sütte a kenyér, — madártejjel van főzve a tészta.

szép, csak az a kár, hogy az eszköz, mely-lyel ennek cikkirőj védelmére kel — nem méltó hozzá, mert egész levele elfogulatlan olvasó előtt, a kör orvosa elleni privát személyeskedésként tűnik föl. Kár pedig, ily uton aligha fogja nemos emberbarát méltó elismerését kiérdemelni. — Levelének ez egyik hibája.

A másik, mely éppen a válaszára kész — az, hogy nincs tisztában azzal az eszmével, mely mellett érvelni akarna. Meg fogja tehát engedni „Ego” ur, ha egyrészt ő reá, — főként azonban a közvélemény iránti tekintetből egy kis fölvilágosítással szolgál.

Azt elősmerem magam is, hogy igen nagy előny rejlik abban, ha egy nagyobb vidéknek nem csak orvosa, de könnyen hozzáférhető gyógyszerára is van. Azért azonban, mert az orvos letelepedési helyére saját szakmájához szükséges műszereken kívül még gyógyszerárt is nem hozott — ő reá neheztelni ép oly meg nem érdemelt, mint nevetséges valami S „Ego” urral szemben mindegyik tartózkodás nélkül kimondom, hogy nagy szegénységi bizonyítványt állít ki magáról, — ha mindent ott, hol gyógyszerár hiányzik, inkább terhesnek mint hasznosnak tartja a körvo-rosi intézményt. — Sajnálom, hogy cikkirő ur fel nem tudja fogni, de mások nagy előnynek tartják, hogy ha az új viszonyok életbe léptetése óta, sokkal rövidebb idő alatt nyerhetnek a betegek orvosi segítséget, mint eddigél nyerhetek, sokkal több költséggel. Avagy oly közönyös dolog-e az, ha csekély díjért a legtovábbi fekvésű falujába, rozszant szekéren, iszonyatos rázós uton még az utolsó cigányhoz is segélyt nyújtás végett az orvos megjelenni tartozik? — Ezzel szemben tessék a nagy betegnek sorsát elképzelni, a ki ezt az utat maga teszi meg! Azzal a gyógyszerári ügygyel pedig hogyan állunk? Ego ur azt írja levelében, hogy Baloghvölgy köz- ségei csak oly kikötéssel fogadták el a körorvost, ha egyttal házi gyógytárt is fog tartani. — No már erre nézve szintén csak tájékoztatásnak adja tanubizony- ságát.

Mert a mit a „vármegye kegyeske- dett méltatása tárgyál tekinteni” az sem több, sem kevesebb nem lehetett, mint egy egyszerű kéni gyógyszerár tarthatása iránti engedély. A kettő közötti különbség pedig legalább van olyan, mint a milyen Baradna és Pádár közötti távolság.

Tehát cikkirő ur sohasem bosszan- kodjék azon, a miért körorvosuk „gyógy- szertára berendezése felől még eddigél sem álmodik,” mert privátim megsughatom neki, hogy ilyesmi aligha fog az orvos eszébe jutni.

A mi minden körorvosnak egyaránt megengedhető, az egy kéni és nem házi- gyógyszerár tarthatására vonatkozik. Áll pedig az összes 10—12 nem is éppen a legfontosabb gyógyszerből, van benne egy kevés csöppes orvosság, hánytató, hashajtó, vérzés- és csillapítószer. Ennyi az egész. Ezt pedig nézetem szerint — minden kör- orvos már csupán saját megnyugtatósa céljából is beszerzi, hogy legalább a hir- teleni életveszélyes esetekkel szemben biz- tosnak érezze magát, s nyugottnak orvosi felküsmerejét.

Azt pedig ne kívánja sem „Ego” ur, sem bárki egyéb, hogy az orvos egy- uttal gyógyszer készítő is legyen. Sok- nak ideje sem volna ahhoz, de meg „ne sutor ultra crepidam.” A ki pedig teszi, legtöbb esetben nyereszkeskedésből tesz olyat, a miben még kellő garancia sincsen az iránt, hogy a gyógyszer helyesen — a tudomány követelményei szerint készült-e el.

Ennyit „Ego”-nak jóakaró felvilá- gosításul.

Alter Ego.

Gömörmege tanfelügyelő- ségétől.

A Selmeczi m. kir. ásványárúsító hivatalnál különféle ásvány és kőzet gyűjtemények min- taképpen állítottak össze azon célból, hogy a vevő közönségnek lehetővé tétessék, ol-

csó és különböző igényeknek megfelelő ásvány gyűjtemények megrendelése.

A készített jegyzék száma öt. Ha tehát valamely gyűjtemény megszerzése céloztatik, elég az illetőszámu jegyzékre hivat- kozni, hogy a megrendelés a hivatkozott jegy- zék szerint fogantathassék.

Az I. számu gyűjtemény 105 db 8 frt, a II. számu 105 db 8 frt, a III. számu 120 db 20 frt, a IV. számu 144 db 59 frt, az V. számu 192 db 120 frt lesz számítandó szekrényestől helyt a selmeci ásványárúsító hiva- talnál.

Miután a mintaképpen összeállított gyűjtemé- nyek igen alkalmasok arra, hogy az elemi felső nép és polgári iskolákban tanítók oktató- sát megkönnyítsék, miután az említett ásvány árúsító hivatal most azon kedvező helyzetben van, hogy ásványokra és egész gyűjteményekre szóló bármily jelentékeny megrendeléseket a lehető legolcsóbb áron fogantathat, f. év. 17085. sz. a. k. vallás és közokt. miniszteri rendelet értelmében értesítették az iskolaszékek hogy a tanítványoknál szükséges ásvány gyű- jtemények a selmeci m. k. ásványárúsító hivatal utján megszerzethetők.

Rimaszombat, 1880. szept. 7.

GROÓ VILMOS
kir. tanfelügyelő.

Jolsva város kertészetének történeti vázlatja.

Közi: JURIN SAMU.

A társulat eme célját a gyümölcs kiállít- ások s az ezekkel összekötött táncszivalmakkal fényesen elérte, a mennyiben az 1846-ik ében 81 alma — 109 körtve, — 28 szilva és 36 cseresznye különféle, nagyjából Németség- ből beszerzett finom fajjal rendelkezett s a környéken is terjesztette, annyira, hogy a kö- vetkező ében a pesti orsz. magyar gazd. tisztii egyesület szakosztályának figyelmét magára vonta, úgy hogy ez az orsz. gyümölcskiállításra gyüm. példányokat kért bemutatás végett a társu- lattól. Főérdeme ezen gyümölcstenyésztő tár- saságnak az, hogy rendszeres vezetés mellett és az évi kiállítások által nemcsak a fajok jó- ságát bírálta meg, hanem a közönség, még tá- volabbi is, példája által buzdította lévén, ker- tészettel nagyban foglalkozott s oly sikerrel, hogy még az 1867-ik évi statisztikája szerint Jolsva és környéke e tekintetben országos sze- reptet játszott. A társulat kertje mellett szállók alakultak az 1846-ik esztendőben a melyek jelenleg minthogy a terület fekvése nemkül- önből a talaj minősége nem vétetett kellő- leg figyelembe, — sajnosan, megszűntek azok lenni. — Meg kell még emlékezni a leg- közelebbi múlt időkről.

A már fennebb említett 1867-ik évtől kezdve, kertészeti kedvünk, buzgalomunk nagy- on alá szállott, mert az akkori év a hernyók pusztításában meghusítottá még a legszorgal- masabb kertészet kelvelő reményét, a mihez még az a csapás járult, hogy oltványaink ki- veszüi kezdettek annyira, hogy a birtokosok zöme egészen elhanyagolta kertjeit, cseresznyé- seit, nem látván fáradságának jutalmát. — Ily szenvedőleges állapotba látván lakosságunkat s vissza emlékezvén e téren nyert babérai- val azon kezdünk gondolkozni mi oka fának ter- meketlenségének söt kiveszésének, s azon meggyőződésre jutottunk hogy kertjeinkben sok s olyan faj található fel, mely éghajlata s tulajdon viszonyainknak nem felel meg nem is tenyészhet. Nehogy tehát a helytelen kezelés tovább is, a kertészet nagy kárára — folytatásuk elhatároztuk, hogy egy alma — s körte fajokból álló gyümölcs kiállítást rendezve a bekülödt fajok szakkönyvek alapján meg bírálandjuk s azokból éghajlatunk s tulajdon- viszonyainknak megfelelőket a közönségnek és a vidéknek általános tenyésztésre ajánlani fogjuk.

Az ige testté vált, a bírálat eredménye az volt hogy 68 faj almát és 44 faj körtét alaposan megbírálván, jóság, termékenység s más minőségük jegyökönvetett, s neta- lánú oltóvesszők beszerzése tekintetéből a be- küldő neve is feltüntetett.

Köszönetünk kell itt nyilvánítanunk azoknak, kik vállalatunk bölcs támogatói vol- tak, a többek között tek. Vietórisz István urnak ki agkora dacára élénk kedvvel és buz- galommal mint városi gyümölcsészetünk nestora segédkezett nyújtott bírálatainknál s lehetővé tette a rendezés beosztást. Nagy köszönettel dartzunk a város derék előjárójának T. Ma- darász József urnak a ki bölcs tanításával támogatta ügyünket s annak nagy részben kezdeményezője volt. — Szíves hálánkra méltó a helybeli gyümölcsészeti társaság különösen annak jelenlegi elnöke Tek. Maléter Ede ur, a ki látva törekvésünket, munkálkodásunk meg- könnyíttetésére s a szent ügy megóvása tekintet- ből a társaság pénztárából Oberdieck és Lu- cas kitűnő művét „Illustrirtes Handbuch der Obstkunde“ 47 fton meghozatta s az érteke- zések buváradás céljából átadta. A bírálati jegyzékönv alapján elkészült az értekező által szerkesztett s a nemes város által kiadott, Jolsva és környékének nagy tenyésztésre ajánlt

20 faj almát és 12 faj körtét tartalmazó fü- zetke, melynek czélja a már évek óta termé- kenyeknek, jóságuk tekintetében első rendű- ekek bizonyult fajoknak általános tenyésztése.

(Vége.)

HELYI ÉS VIDÉKI HIREK.

A „Gömöri Lapok“ 28. száma multkori vezércikkünkkel foglalkozik. A tárgyilagos po- lemianak nem vagyunk ellenségei, úgy látjuk azonban hogy tisztelt kollegánk inkább személyes- kedési viszketegeből fordul már harmadizben el- lenünk. Mindamellet cikkükre ha bevészük — röviden válaszolni fogunk. —

Mai tárcánk V i d o n y i J ó z s e f beszély-gyűjteményéből való, mely novemberben kerül ki sajtó alól. Olvasóink érdeklődését új- ból felhívjuk ez ügyes tollú fiatal író munkáira melyekre előfizetési pénzeket szerkesztőségünk is elfogad.

Érdem. Megyénkbeli, Beretke község bírájának V a r g a Andrásnak 40 évi buzgó szolgálata elismerésül e napok- ban ő felsége által, a koronás ezüst érdemke- reszt adományoztatott.

A hatóság figyelmébe. Több helyről érkezett be hozzánk panasz a a kenyerek árusítása iránt, illetőleg a hely- beli kenyérárúsító-nők azon eljárása ellen, hogy dacára a bőtermés folytán szállított buza s gabonárnak, a kenyerek szokott mó- don, azaz dragán adatnak, s mi több a ko- fak minden mérték nélkül árulják úgy az egészet, mint a darabokat. Ha van ez ellen paragrafus, alkalmazza az illetékes ható- ság a vevő közönség, a nép és középosz- taly érdekében.

Csetnek városa határában már ré- gíbb ideje garázdálkodik egy maczkó, s báto- rsága már annyira növekedett, hogy fényes nap- pal neki-neki ront a mezőn nyugodtan legelésző juhnyájnak, s abból naponként egy két darabot lenyalkal. Csodálatos, hogy épen Csetneken tör- tényhetik ily egykedvű megengedése az afféle med- veúrjmulatságnak, holott a városban annyira ki- fejlődött a „nimrod“i talantum, hogy bátran állítható, miszerint a város lakosságának egy- harmada született „jájer“!

Nagy-Röcze városának területén működő három vasgyári telep-intéző díszes hi- vatalára Heicz Frigyes úr neveztetett ki, ki is ezen állását október 1 én tényleg elfoglalandja. Üdvözljük nagyfontosságú állásán e minden te- kintetben kitűnő egyéniséget, kinek kinevezte- tését mint halljuk N. Röczen általános rokons- zenvel, fogadták.

Nagy Röcze városa piacának kel- lő közepén újjalag mutatkozik az oly hamar megfeneklett — petroleum szivárgásnak nyoma Kivánatos volna hogy a városi hatóság intéz- kedést tegyen e tünemény még egyszeri tüze- setebb megvizsgálására.

Garamvidékén a medvék nagy pusztításokat visznek véghez. Mult hetekben egy gazdának két ökrét agyonütötte a medve, a szegény ember csak a maradékokat hozhatta haza. E napokban megint Polonkán két méhest tett tönkre s a tulajdonosoknak minden igye- kezetük mellett sem sikerült öt kézre keríteni Képzeltető, hogy mily merészek már ezen álla- tok, ha még a faluhoz közel fekvő méhesekbe is ellátogatnak, és nincs ember, ki ezen vada- kat üldözze venni.

Klenóc vidéki levezőnk írja: Kle- nóc és vidéke földmívelő népének nem csekély calamitását kepezi az erdeiben elszaporodott vadászók garázdálkódása S mivel egyrészt a fegyver adó, másrészt a vadászati tilalom miatt te pusztításoknak eddigél kellő gátot nem le- hetett vetni; ezért a felvidéki községek kérvényt intéztek a megyéhez, hogy viszont ez a törvény- hozás utján igyekezék mielőbb mezei gazdál- kodásukat folyvást fenyegető csapással szemben kellő bizo itásról gondoskodni. A megye két hajtóvadászot rendeztetett ellenök. Tiszolcon eredmény nélkül, míg Kókován dr. Honóczy körorvos körtét lött le egy lővéssel. Ennél még fényesebb eredményt koronázta a f. hó 4-én fü- i-pán ur által rendeztetett hajtóvadászot, mely alkalommal Klenóc város határában fekvő Bo- rova erdőben négy darab vadsertés esett el. Ha ehhez hozzá vesszük a puskás parasztok ál- tal eddig elejtett darabok számát is, így e nyá- ron nem kevesebb mint 12—14 darabbal fog- yott meg a vadászó állomány.

Nyustyának egyik nemes jölteveje, a közbecsülésben részesült özv. Kubinyi Antal- né szül. Fábray Emilia asszony f. hó 9-én az esti órákban meghal. Jó szívével sok szüköl- kődő keresett és talált segélyt. A vig kedélyű, örökké élni szerető 74 éves áldott nőt a köz- nép igazi könnyei, az intelligencia mély rész- véte kísérte 12-én örök nyugalomra. Legyen áldott emléke!

T A N Ü G Y.

Az állam, vagy a felekezetek felelnek-e meg jobban a népnevelés iránti kötele- zettségeknek?

A haza minden részén halljuk hangoztat- ni, minden egyes embertől ama jövődölés szerű óhajt:

„Népnevelés jöjjön el a te országod“ !!! Igen; mert a népnevelés az, mely által a társadalom, a haza értelmes, erkölcsös em- bereket nyer- értelmes, erkölcsös emberek pe- dig azok, kik rendeltetésüket helyesen fogván föl, a haza a közjólét felvirágzásán öntudato- san működnek.

Mily szép, mily magasztos cél! Ennek megtestesítésén munkálkodik minden jóra való ember, valamint az állam, úgy az egyes feleke- zetek és községek is. —

Minden azon működik tehát, hogy az is- kola értelmes, munkaszerető, vallás erkölcsös gyermekeket adjon át az életnek.

De kérdés e czélnak ki felel meg leg- inkább?

E tételt akarván kissé szellőztetni lássuk azon vádakat, miket az állam és felekezetek egymással szemben fenszóval hirdetnek.

Az állam illetve a kormány így okosko- dik; a felekezetek iskolái sok tekintetben hát- ramaradtak, nem akarják különben az ujkor szülöttét a real irányt követni, nemzetiégi te- kintetben különösen a protestansok merevek, szorosan ragaszkodnak az autonomia betűhez. — E végből szükségesnek látja, hogy a fele- kezetek szűkebb térre szorulanak, vagy lega- lább az államnak nagyobb benyulhatási jogot adjanak ügyeikbe.

A felekezetek pedig ezzel szemben azt mondják, hogy ragaszkodik mindenhez a mi miénk; mert ha kötelességet nem teljesít a kormány- elvünkkel meg-gyezőt t. i. akkor jogról nem lehet szó.

Továbbá az állam sok tekintetben vállal- talan egyedeket ad az életnek, annyira anyagi nevelést ad a gyermeknek — ifjúnak — hogy vallást szükséges rossznak tartják, így egészen a föld göröngyeihez köti a nemzedéket, kikből ki hal a jó érzések egészen tömkelege és a rideg kalmár természet válik sajátjává. —

Azt mondják továbbá még, hogy ha a kormány vehetné át a népnevelést, nem látnak elég garanciát arra nézve, vajon a nem régen lábra kapott nemzeti nevelés nem lazulnak-e meg.

E vádak súlyosak, kísértünk meg kissé tisztázni az ügyet.

A mi a real irányban való hátra mara- dását illeti a felekezeti iskolának szerintem is nagy hiba ezt mellőzni, mert ha Európában élni akarunk: versenyeznünk kell az iparban, művészetben a külfölddel, más irányba terelni a magyar nemzet munka erejét, annyival is inkább; mivel mint tapasztaljuk a magyar haladt a földmívelésben, haladt a magasabb tudományokban, elannyira, hogy ma holnap minden pálya tömve lesz emberrel csak egy rend van elhanyagolva az ipar és kereskedelem a mi pedig úterekép tekinthető minden nem- zetnek.

Föl kell tehát czélul venni a felekezetek- nek ezen irányban is a követendőket.

De másrészt ezzel szemben valósággal igaz van a felekezeteknek abban, hogy sok tekintetben a real irány fásulttá teszi az em- berek keblét, kevés lesz előtte szent, elkövet mindent a mi által anyagi állapotát biztosít- hatja. —

Innen aztán azt is magyarázzák, hogy a vallástalanság ez okból terjed oly nagy mérv- ben; mire nézve én megjegyzem, hogy a való- dilag művelt ember vallásos, csak a szerencsét- len féltu lások osztály az, mely a vallás igazsá- gait, hasznát kétségbe meri vonni ilyenek pe- dig voltak, vannak és lesznek.

A mi az autonómiahoz való szoros ragasz- kodást illeti azt okosan tessük; mert az drágán vásároltatott, könnyen engedni abból az utókor- nak nincs joga, — annyival is inkább; mivel az összefüggésben van nemzeti életünkkel. —

Igaz e tekintetben követelőleg laphet föl a római egyház is, és én a föllépést jogosnak is tartom; mert mindaddig míg ez megmú- történik, míg a római egyház által ha-znált nemzeti vagyon közönség nem lesz téve addig nemzeti népnevelésünk kellő párhuzamban so- hasem haladhat.

Igen; mert — tisztelet különben sok kivételnek — sok magyar e kész nem Róma felé néz-e még is a vallásból kifolyólag nem alávité-e politikai nézetét is bármiféle áradatnak; vagy sok prote-tans lelkész nem Szentpétervár felétkacsitgat-e, várván a muszka messiást kan- csukával kezébe. —

Felvéve értekezésem fonalát én is teljesen azon nézetben vagyok, mikép a vallás erkölcsös nevelés az, melynek magvaiból a felebaráti sze- retet, könyörület, a családi boldogság fakad- nak ki. —

Itt úgy látszik két szélső végben vagyunk, hol paralizálni kell a dolgot, mi szerintem úgy érhető el, ha kezét fogva halad az állam a a felekezetekkel a szabad nemzeti tanügy felvi- rágoztatásában.

Nézetem szerint helyes uton halad a kormány midőn közös községi iskolák felállítá- sát pörtolja; mivel is a mellet, hogy a fele- kezeti és nemzetiégi szögletességek lecsiszol- tatnak, — a vallási nevelés épen a papok ke- zébe van letéve, tőlük függ a vallási hidegség megakadályozása. —

De hasonlitsuk össze most már egész merében a felekezeti iskolákat a más neműek- kel. — Ha magát a Fanternet vesszük bírálat illetve hasonlítás alá a felekezetek egyes tárgyak- ban többet kívánnak mint az állam, de vajon hogyan tesznek eleget annak, az máskérdés. —

A felekezeti iskolák mint nevek is mu-

tatja, az egyház által tartatnak fel, s felügyeletet és a felekezeti felsőbbség gyakorolá. — Épen azért mert az egyházak tartják fenn, azok saját megerősítésük mellett fűzetik a tanítót is, ki egyszersmind kántor és a protestansoknál „expap” is.

A nevelés lassu haladása jobban szembe ötlök a felekezeti iskoláknál; mivel a tanító képtelen oly nagymérvű kívánalomnak eleget tenni, mit tőle követelnek; mert midőn az állam vagy községi iskolánál működik eleget tesznek és eleget is tehetnek a törvény idevágó szakaszainak, ugyanakkor követelik a felekezeti tanítóitól is. — Pedig mily nagy különbség van e kettő hivatásköre között, míg a községi állami tanító egy, legfőlegbb két osztálylyal naponként 5—6 órát foglalkozik, addig a felekezeti tanító reggeltől estig 5—6 órát, sőt még kántori, papi funkciót is végezni; mihez hozzá járul még azon körülmény, hogy amazok kivéve a kiveendőket kész pénzzel tisztességesen díjaztatnak, míg ezek nem tudják sokszor magukat tájékoztatni fizetésüket illetőleg. —

Tekintve most már a kettőnél a haladást, tekintve azon nélkülözést mit a felekezeti iskolák működők éreznek, valósággal kalapot kell emelni azon nélkülözéssel párosult egyszerűségnek mit a felekezeti tanítók tanusitanak; mert ily körülmények között is vannak iskolák melyek versenyeznek bármiféle iskolákkal. —

Ami a hitmaradást illeti, öszintén bevallva, elhomályosítják a lassan eviczkölők az előre törekvőket, de ennek a szakképzett tanítók hiánya az oka, minek végökát ismét nem a felekezeti nemakarásában, hanem a szegénységben látom. —

Szegények vagyunk — értve a protestansokat — nem díjazhatjuk kellőleg a tanítókat s nem kapunk talpán álló embereket, vagy ha kapunk is, ezek minden ügybuzgóságát elvessz, midőn a kenyér jó szőba; igen, mert nálunk is vannak — a nép nagyon is benyújtható választási jogából, a protectióból kifolyólag — oly esetek, hogy a proletár ember ül a trónuson. — Sőt hogy a népek nagyon is sok van adva a szép jogból — itt e helyen legyen szabad arra kivatkoznom hogy ha a nép öntudatlanul ily ügyekbe p. o. pap és tanító választásba hosszú kézzel nyúl — ma holnap papjának száját sem nyitja meg köszönésre, akkor midőn a pap kalapot emel, és ma holnap a papi és tanítói állások betöltésénél rendszeres lesz — a már most is ususba vett fizetési árlejtés. —

Ennek oka különben másban is rejlik, de erről talán majd máskor többet. —

Itt én a szegénységet, a magunkra hagyatást látom főöknek, melynél fogva egyben másban hátra vagyunk. — Szükséges volna egy alap, melybe lábunkat meg vehetnénk; mert mindaddig míg ez nem lesz, tekintve a terhet mi napról napra a népre mint polgárra nehezedik, — kártyavár alapja lesz iskola ügyünknek. —

Igaz, hogy elkövetünk mindent egy ily alap teremtésre, alakítottak majd minden községben egyházi magtárakat, de hiszen ez is nagy adóztatás, másrészt pedig sok helyen a rossz kezelés miatt valóságos átkossá nőtte ki magát ez intézmény, s a helyett hogy könnyítette volna a nép terhét, tönkre tette az egyes lakosokat, és nem hogy tökélt teremtettek volna, de azt is magsemisítették a mi volt.

Nem fűzöm tovább a képeket, melyek talán sok felekezeti tanító előtt rémül jelennek meg, csak annyit mondok, hogy kellő javadalmazásu tanerő nélkül egyik intézet sem mutathat föl kellő eredményt.

Sehasem ér el p. o. egyik felekezeti iskola sem az iparból oly eredmény mint az állami iskola, mert nincs tanerő és nincs pénz, melyen azt lehetne fenntartani.

E nagy szegénységén a felekezeti iskolák szerintem kötelessége volna segíteni az államnak, minél korábban és nagyobb mérvben, de minden autonómia feladásának követelése nélkül. —

Látni való tehát, hogy a felekezeti hátrább vannak egy némely dologban, de a miben előbbre vannak számszorta nagyobb dicsőség; mert oda keservesen, nélkülözve jutottak a saját erejükkel. —

Mindezen körülményeket figyelembe véve — igen kevés — legfőlegbb nyomorult protectio utján felvergődött gyarló ember lehet, ki ne kívánna, hogy valahára a népevelés magasatos célját tekintve, szem előtt tartva, az állam, segédkezett nyujtva a felekezeti törekedjék, mint legfőbb hatalom e téren is minél magasabb fokra emelni magyar nemzeti népevelés-ügyünket. —

LIGÁRT JÁNOS

CSARNOK.

KHÜN HERKULES KALANDJAI.

REGÉNY.

Írta: SUE JENŐ

— Fordította: B. —

(5-ik közlés.)

V.

A TÓ.

A hollandi Guyana, mely Dél-Amerika éjszaki tartományainak egyike volt, éjzakra az atlanti óceán, keleten a Pomaron folyó által határoltatott. Nyugaton Maroni folyó

választá el a francia Guyanától és délen Amach tava, a portugál gyarmatoknak is határolt szolgált.

Surinamtól, a gyarmat fővárosától nyugatra óriási rengeteg terület párhuzamban a tengerrel, mely a szó szoros értelmében keresztül-kasul volt hasogatva azon vizek által, melyek a Comevine folyóhoz tartoznak, azonfelül ezer patak, melyek a hegységéből eredve, a folyamban vesztek el.

Ezen vizek a napfényen, — esőzések s az atlanti óceán áradásai által annyira megnagyobbodtak, hogy az erdőség alantabb fekvő helyein, melyek tökéletesen víz alá merültek, óriási mocsaras tavakat képeztek.

A fák, melyeket ezen álló vizek gyökereitől kimostak és eltemettek, sok év lefolyása után megsemmisültek s a korhadt fahulladékok, itt-ott vékony, gyöngye lapokká verődtek. Vigyázatlaul csak kevés teherrel is merjen rá lépni a meggondolatlan, ezen iszapos közeg, melyet az indiánok Biri-biri néven neveznek, rögtön megnyílik, s elsüllyed végkép. E mélységek annálkülsőbb veszedelmesek valának, mert fölszínük semmiben sem különbözött a közönséges rétegtől, melyek biztos talajjal bírtak s itt-ott ezen iszonyu vizek által át meg át voltak szelvelve.

Egyikébe e vadon magányoknak vezetjük az olvasót.

1872. év július havának vége felé volt, körülbelül 4 óraker délután. A rengetegnek legvadabb és legsűrűbb részén terült el egyike ezen mocsároknak. A Comevine egy ága, melyet ezen mocsár ivott fel, eltűnik a láthatárt szegélyző zöld gyökér-fa cserje alatt, mely a mocsárt körözte.

Nem képzelhetünk szomorúabbat, de egy uttal inoposanabbat, mint a halálnak e csendjét, mely az egész nagy vadon felett uralgott. Több föld nyelv által látszék e csöndes halotti tó áthásva, melynek vize bizonyos komor ólomszínnel bírt. A nap lángoló sugarai fenekére hatottak a nélkül, hogy visszaverődtek volna.

A víz, mely simán terült el, mint az acél tükör, oly nehéz volt; alig-alig maradt egy esőpp, halvány mint a gyöngy, a skarlát szín mezei szalonnák vagy a bibickek szárnyain, melyek időről-időre e fölszint megintátták. E madarak csöngő kiáltás között repkedtek a nagy virágok sűrűje fölött, melyeknek óriás levelei sárga, fekete foltos, egy a má-ba tekerődzött kigyókkal valának fedve. Ha ellenségek közeledett félelmes tekeréseiket még jobban összehúzták, majd föl és alá mozgatták lapos fejüket a levegőben, oly gyorsan, hogy egyebet nem lehetett látni a zöld levelek között, mint egy arany és ébenfából való zürzavart.

Ha végre a madarak közül valamelyik megragadhatta zsákmányát, úgy hosszú vörös lábait jó messze vetette, kiterjeszté erős, tejfehér szárnyait s a kigyót, nem tekintve küzdelmes hánykódásaira és sziszegésére, összeszorított karmai között szorosán tartva, a tó egyik partján elnyelé.

Más helyen egész salka barna, nyakukon bibor vörös labradorcsézek tarkállottak a mocsár felszínén; majd hirtelen fölrebentek, míg egyik társukat egy falánk caiman fogai közt hagyák, mely undok szürkés pikkelyekkel fődött fejével épen most mutatkozott a víz színén. Ezen mocsár körül óriási nagyságu nád, káka és hibiscus carmazin piros virágaival nőtt, és nyult fel, fölül tizenkét lábón is. Más növények, melyek a mocsár partján tenyésztek, minők például a szenega gyökér, piros harangvirágaival, az arkosta biborszínével, az agrave összevagyultak ezen fűnem között s a mocsár körül óriási széles ívet képeztek, mely az erdő szélén végződött.

Ez a délienyészet egész pompáját, egész erejét tünteté elő. A catalpák, a magnoliák, a tulipánok, a sassafras, a pálmák, a banaanok itt csodálatos magasságot értek el.

Lombozatuk, és sajátzerű különféle, zöldjük oly arányokat tüntetett elé, mely ugy szinezetre, mint alakra sokféle; cyanok, ostertukok, bignoniák, galgotha virágok, uzszólván elnyelék áthatlan alg-szővedékekkel ezen közvetlen egymás mellett álló fákat. E kuszó növények hajtásai egyesülve a cserjével, mely a szó szoros értelmében mindenfelé össze-vissza volt kuszálva, egy valóban áthatlan rengeteget képeztek.

E nagy tömeg sötétzöld lombzat közül, itt-ott bikkfák magaslottak ki, biborvörös csipkés levelekkel. Czukor nádok, melyeknek forgácsa fehér és kékesen vonalzott. dinnye fák; — egy királyi fa, melynek egyenes karsu törzse, mintha részűzött ezüstoszlop volna, gyönyörű smaragd levelekkel, melyek mellett igen izletesen függtek a rubinszínű gyümölcsök.

Azur szárnyu karmazsin piros és sárga foltos begygyel, kis szürke veres fejű kajdácsok eltikkadva a fákágoktól, a talaj hűvösségét keresték fel s a fák lábához ereszkedve, ki-mondhatlan félelmüket a kigyók és tigrismacs-kák iránt feledve.

Egy szellő lebbenés se rezzenté meg a tó szürke fölszínét, a levegő fúlasztó volt és terhelve azon erős illattól, melyet a vizinövények lehettek és érezni lehetett szintén az erdőök puba, meleg fuvallatát, melyek homályos mélyei nappal járhatlanok.

A nap tányéra, melyet a fák csucsa el-födének, a sugarak egész árját terjeszté, oly izzón, mint az elolvastott érez; lassan súlyedvén, az égboltja saphir kébbe játszott, mely a

láthatár felé közeledve bizonyos fénylő barnás aranyzint vett föl.

Kivéve a poling madár csöngő kiáltását, minden hallgatott, minden néma volt, nyugodt, mozdulatlan ezen izzó kemenczében.

Már megemlítettük, hogy a legkisebb szellő sem volt érezhető, dacára ennek a magos füvek, csucsain, melyek a mocsár jobb partját boríták, valószínűleg valamely kuszó test által mozgásba hozatva, gyöngéd ide, oda ingást lehetett észlelni.

Ez lassan huzódott az erdőből a tó partja felé.

Egyes, szürke biborfoltos tollazatu kanalasröcskék, rejtékükből fölrezenntve emelkedtek ki a káka közepéből s messze terjesztve szárnyaikat tova repültek a mocsár fölött.

A tó balpartja fölől hirtelen megszólalt siralmas hangja a sólyom egy nemének, melyet az indiánok tay-bay-nak, azaz halálmadárnak neveznek.

A jobbparton ismét mozdulatlan lón a fű, mintha a rejtélyos test, mely benne kuszott, hirtelen megállott volna.

Ugyanazon hang ismét megszólalt, kétszer némileg különböző módon hangoztatva, s két meglehetősen távol helyen.

Pár perc múlva ismét mozogni kezdett a fű, a jobb parton az erdő felől a tó felé, s erre nemsokára egy indián mutatkozott a mocsár partján, kezével s lábával kuszva, miután előreláthatólag visszahajtogatta a sűrű ágait.

Egy pillanatig mozdulatlanul maradt itt fekvé, és minden irányba gyölmés átható tekintetűt vetett.

Ezen indián névleg Uraoww-curow a piannokotawok törzsének, mely a lázadó négekkel szövetségelt — főnöke volt. Egész teste hódonyval vegyített s arnoca maggal élénk vörösré volt festve.

Egy darab fehér és sárga csiku pamut szövet borítá agyékát, övében hosszú kést hordott, jobb kezében tartá puskáját, melynek szerszáma óvatosan tapórbörbe volt borítva, hogy a víz ne hassa át; vadkan agyarak és tigrisfogak függtek szíjjain; egy szorgalmasan bedugaszolt ökörszarv foglalá löporát magában; többi löszereit egy kis táskában tartá, mely ugyanazon bőrből készült, mint puskaszerszám fedője.

Ezen indiánnak arca épen egy, mint teste vörösré festve s szembetűnőleg teatovirozva volt.

Két nagy, biborszín és nagyon sötét kék kör, a tapovripa magájával festve, és két egymásba fonódott kigyóval ábrázolva veték körül szeméit. Két ugyanoly színű egyenes vonal ágazott el sűrű fekete hajjal borított homlokán, s arcán végig haladva állának közepén egyesült.

Egy ezüst gyűrű, mely az orrezipákon volt áthuzva s néhány papagáj toll, mely kagyló fűzérrel a föhöz volt erősítve, zárak be a harcziás piannokotawok főnökének, a vad Czam-czam szövetségének ékességeit.

Egy pillanatig figyelmesen hallgatódzott keleti irányban. Azután mindkét hüvelykujját szájába tevő bihetetlen tökélylél utánozta a tigris-főlole vagyis tigris madár éles süvöltését.

Nemsokára visszafellett neki a tay-bay sirikiáltása s egy más indián, ugyanoly fegyverekkel s teatovirozással tünt elő a sűrűből a tó másik partján, mely itt nem igen széles volt.

Miután a két piannokotaw egy pár titkos jelt váltott egymással, miközben nyugatfelé mutattak, hol most a nap gyorsan kezdett süllyedni, ismét vissza huzódtak a sűrűbe, mely most megint mozdulatlaná vált.

A tó több földnyelv által volt keresztül szelve, melyek könnyen fölcserélhetők valának a Biri-birivel.

Több kerülő után, egyike ezen földnyelveknek, majdnem egyenes vonalban hasítá át a tavat, ennek legkeskenyebb részén, s egyenlő távolságban huzódtok el a két parttól, hol az indiánok elrejtöztek.

Körülbelül fél óráig lehettek ezek elrejtözve, midőn egy néger két kutytól kísérve mutatkozott a tó partján.

(Folytatása következik)

Közgazdaság.

Piaci árak. Szeptember 18-án tartott heti vásárunk alkalmával következő piaci árak lettek a város hiteles jegyzőkönyvébe följegyezve: Hektoliterenként. Buza 7 ft, 50 kr. 7 ft. 15 kr. Feles 6 ft 50 kr. Rozs 6 ft. 50 kr. 6 ft 20 kr. Árpa 4 ft 20 kr. Zab 2 ft. 1.95 kr. Kukorica 6 ft. 25 kr. Burgonya 0 ft. 00 kr. Méte r m á z á n k é n t. Buza 9 ft 50 kr. 00 ft. 00 kr. Rozs 7 ft. 50 kr. Zab 5 ft 60 kr. — Széna kötve 1 ft. 50 kr. Takarmány szalma 50 kr. Alom szalma 25 kr. Zsupszalma — ft. 95 kr. GYÖRY K.

HIVATALOS RÉS Z.

Gömör Kishont t. e. vmegye Alispáni hivatalától.

5418/1880

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY

A Nagyméltóságú m. kir. belügyministeriumnak folyó évi június hó 19-én 27598 szám alatt kelt rendelkezéssel Gömör s Kishont t. e. vármegye pénztárnál egy 700 frt évi fizetés és 150 frt lakpénz illetményvel javadalmazott alpnztárnoki tisztai állomás rendszere esítése engedélyeztetvén s ezen ideiglenesen helyettesítés mellett ellátott állomának választás utján végleges betöltésére a folyó évi szeptember hó 20-án Pelsőzön tartandó megyei bizottsági közgyűlésen fogván eszközöltetni, ismételve felhivatnak mind azok, kik ezen tisztai állomás elnyerésért pályázni óhajtanak; miszerint kellő legfelszerelt pályázati kérvényeiket, a fentebbi határideig a megye főispánja Ó Méltóságánál esetleg a megyei alispáni hivatalnál benyújthatják.

Rimaszombat 1880 szeptember hó 6-án.

SZONTÁGH
alispán.

HIRDETMÉNY!

A megyei bizottsági özi közgyűlés határnapja, — melynek kiválóbb teendőit, a rendszeresített alpnztárnoki hivatalnak választás utján leendő betöltése, — az 1881-ik évi megyei előköltségvetés megalapítása, s egyes bizottságokban üresedésbe jött tagsági helyek betöltése, — képezendik, — főispán úr ó méltóságával egyetértve folyó évi szeptember hó 20-án s szükséghez képest a következő napokra Pelsőz városába kitűztetvén, — ez iránt a közönség és a megyei bizottsági tagok azzal értesítettek, — hogy a közgyűlésen megjelenve, — a tanácskozásban személyesen résztvenni sziveskedjenek.

Rimaszombat 1880 augusztus hó 28-án.

SZONTÁGH,
alispán.

ÁRLEJTÉSI HIRDETMÉNY.

A rimaszombati kir. törvényszék helyiségei fűtéséhez 1881-ik évre szükségelt mintegy 170 köbméter cser vagy bükk hasas s tűzfűzésű árlejtés utján beszerzésére határidőül f. évi szeptember hó 27 napjának d. e. 10 órája tűzetik ki, melyre a vállalkozni kívánók a rimaszombati kir. törvényszék helyiségebe meghivatnak. — A szerződési feltételek a törvényszék elnöki irodájában addig is megtekinthetők

ÁRLEJTÉSI HIRDETMÉNY

A rimaszombati kir. ügyészség felügyelete alatt álló rimaszombati és pelsőzöi kpti börtönök helyiségeinek 1881. évi világításához szükséges köölaj szállításának együttes — esetleg különleges biztosítására Rimaszombatan a kir. ügyészség hivatalos helyiségeiben árlejtési határnapul f. é. szeptember hó 28 napjának d. e. 10. órája tűzetik ki, melyre a vállalkozni kívánók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az árlejtési feltételek addig is a rimaszombati kir. ügyészségnél megtekinthetők, s az árlejtés napjáig írásbeli ajánlatok is elfogadhatók.

Rimaszombatan augusztus hó 26. napján 1880

JÁN JÁNOS, kir. ügyész.

ÁRLEJTÉSI HIRDETMÉNY.

A rimaszombati kir. ügyészség hivatali helyiségeinek 1881. évi fűtésére 16.4—, a rimaszombati kpti börtönök fűtésére 98.8 a pelsőzöi kpti börtönök fűtésére pedig 122 és fél, összesen tehát 286.17 köbméter kemény tűzifa szükségeltetvén — ezen tűzifa együttes esetleg különleges szállításának biztosítására árlejtés hirdettetik, s árlejtési határnapul f. é. szeptember 27. d. e. 10 órája a rimaszombati kir. ügyészség hivatalos helyiségebe kiüzetik, melyre a vállalkozni kívánók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az árlejtési feltételek fentnevezett kir. ügyészségnél addig is megtekinthetők, és hogy az árlejtés határnapjáig írásbeli ajánlatok is elfogadhatók.

Rimaszombatan, aug. hó 25 napján 1880.

JÁN JÁNOS, kir. ügyész.

Szerkesztői üzenetek.

G. I. „Magunkról” nagyon késik pedig nehezen várjuk Kérünk, teljesítsd levelben kifejezett óhajtatunkat.

Kis-Keresés ény. A szentlelek ihletet kérjük tolladra; vagy u r a z s z p z e m e k a k a d á l y o z n a k V. J. Az eredményrel azt hiszük meglesz elégedve. Az első lapon vagy felírva munkatársaink közt.

N. I. Valahára !! Csak hogy aztán a következő név várjon újra két hónapot.

V. L. Tanügyi czikkkel nagyon el vagyunk halmozva. Türelem! kell kerülniük még rá kerül a sor.

J. J. Bokros teendőid nem engedik hogy a kéziratokról azonnal véleményt adhassunk. Türelem.

Kir. tanfelügyelőség. B. csúnat, amért csak most hozzuk, 13-án jutott kezeinkhez.

R. Gy. Lapunk ki volt szedve mikor megkaptuk. Jövő számban.

Felelős szerkesztő:

PETŐ PORUBSZKI PÁL.

Fődolgozótárs:

FÓTHI BÉLA

Kissebb királyi haszonvételek bérbeadása.

A Gömör- és Tormamegyében fekvő kraszna-horkai uradalomhoz tartozó községekben, jelesen: **K.-H.-Váralja** mezővárosban és Jólész helységben, valamint ezek határaitban; — továbbá **K.-H.-Hosszúrét, Pacesa, Gócs, Hárskút, Dernő, Kovács-Vágás és Jósvaló** helységekben létező k.-h.-váraljai uradalmi kisebb királyi haszonvételek, úgymint: **vendégfogadók, korcsmák és mészárszékek**; úgy nem különben a k.-h.-váraljai, jólézi, hosszúrégi és hárskúti **malmok**, a jövő 1881-ik év elejétől az 1883-ik év végéig számítandó három egymást követő évre, e folyó 1880-ik évi szeptemberhó 30-ik napján, délelőtt 9 órakor, K.-H.- Váralján, az uradalmi számtartói lakban megtartandó nyilvános árverés útján, a legtöbbet ígérőknek, a fennevezett uradalom részéről, egyenként fognak haszonbérbe adni.

Mely árveréshez a bérlelni kívánók, azon megjegyzéssel — miszerint az árverési, illetőleg haszonbéri feltételek, addig is a k.-h.- váraljai uradalmi számtartó irodájában megtekinthetők — meghívotnak.

K.-H.-Váralján, 1880. szept. 1-én,

ÓNODI KÁROLY

urad. számtartó.

Hirdetmény.

A „Rimaszombati Takarékpénztár“ és a „Gömörmezei nép- és iparbank“ részéről közhírré tétetik, hogy mostantól fogva további intézkedésig — közintézeti és árva-pénzekén kívül — más betétek csak 5% kamatra fogadtatnak el, — az eddigi betétek és általában a kikölesönzési kamatlábak ezen intézkedés általegyelőre változást nem szenvedvén.

Rimaszombat 1880 Sept. hó 7.

A rimaszombati takarékpénztár igazgatósága.

A gömörmezei nép- és iparbank igazgatósága.

BONIS LAJOS gömörmezei alsó-szuha tagosított birtoka következő művelési ágakban:

Belsőség kataszt. hold	9. 974	□ öl
Szántó föld	140. 123	"
Rét	67. 580	"
Szőlő	2. 132	"
Erdő	460. 1400	"
Adómentes	2. 745	"

valamint a csoltói szintén tagosított birtok az asztagba hasított lekenyei erdővel, mely tesz:

Belsőségben kataszt. hold	4. 439	"
Szántó föld	84. 789	"
Rét	52. 138	"
Erdő 1200 □ öl	357. 140	"

a megyei központi árvaszék jóváhagyásának feltartása mellett szabad kézből eladó. Értekezhetni a gondnok Hegyessy Sándor urral Csoltón. Utolsó posta Gömörpanyit.

STEFANOVICS JÓZSEF KÖNYVNYOMDÁJA RIMASZOMBATBAN.

Ajánlja magát mindenféle nyomdai munkák legjobb és lehető legolcsóbb áron való kiállítására. Készít: könyveket, füzeteket, időszak- és folyóiratokat. Továbbá: hirdetményeket, falragaszokat, körleveleket, esketési- és gyászjelentéseket. Tánczvigalmi- és mindennemű meghívó-leveleket, tánczrendeket. — Árjegyzékeket, számlákat, táblázatokat, étlapokat, és látogató jegyeket. Egyáltalában minden alkalmi munkát. — Elvállal politikai vagy szépirodalmi heti- és havi közlönyöket nyomtatásra és szétküldésre, jótállva a pontos megjelenésért.

==== Vidéki megrendelések lehetőleg g y o r s a n és jutányosan eszközöltetnek. ====

Hirdetések a „GÖMÖR-KISHONT“ részére felvétetnek és jutányos áron számíttatnak. Többszöri hirdetmény árleengedésben részesítettik.